

3rd semester Sanskrit
Model paper
Time :3Hrs. Marks:75
प्रथमो भागः(5×5=25)

I. द्वौ श्लोकौ पूर्णतया लिखत ।

1. त्रिविधातां शृणु ॥

5M

2. आयुः.....सात्विक प्रियाः॥

3. देवद्विज.....तप उच्यते॥

4. दातव्यमिति.....स्मृतमा॥

II. द्वयोः श्लोकयोः भावं लिखत ।

5M

1. यातयामं गतरसं

पूति पर्युषितं च यत्।

उच्छिष्टमपि चामेध्यं

भोजनं तामसप्रियम्॥

2. अनुद्वेगकरं वाक्यं

सत्यं प्रियहितं च यत्।

स्वाध्यायाभ्यसनं चैव

वाङ्मयं तप उच्यते॥

3. मनः प्रसाद सौम्यत्वं

मौनमात्मविनिग्रहः।

भावसंशुद्धिरित्येतत्

तपो मानसमुच्यते॥

4. कट्वाम्ल लवणात्युष्ण

तीक्ष्णरूक्षविदाहिनः।

आहारा राजसस्येष्टा

दुःखशोकामयप्रदाः॥

III. पञ्चानां लघु समाधानानि लिखत ।

5M

1. पाण्डवाः कीदृशाः?

2. माया कीदृशी?

3. मध्यमव्यायोगे मध्यमौ कौ?

4. द्विजसत्तमः किमर्थं मोचनीयः?

5. श्रुतिवचनं किम्?

6. गान्धिमहाशयस्य संकल्पबलं किम्?

7. सङ्कल्पबलमिति लघुरूपकं केन विरचितम्?

8. गान्धिमहाशयस्य कस्मिन् आस्था आसीत्?

III. पञ्चानां लघुसमाधानानि लिखत ।

5M

1. धर्ममूलं किम्?

2. काभ्यां न प्रमदितव्यम् ?

3. "उपनिषद्" इति शब्दस्य अर्थः कः?

4. प्रधानाः उपनिषदः कति?

5. त्रिविधा श्रद्धा का ?

6. किं असत् उच्यते ?

7. किं शरीरं तपः ?

8. वाङ्मयतपः किम्?

V. पञ्चानां निर्दिष्ट विभक्ति रूपाणि लिखत ।

5M

1. जलमुच् (द्वितीया)

2. वाच् (चतुर्थी)

3. भगवत् (तृतीया)

4. भवत् (पंचमी)

5. पचत् (सप्तमी)

6. राजन् (षष्ठी)

7. विद्वस् (प्रथमा)

8. मनस् (पंचमी)

द्वितीयो भागः

(50 marks)

VI.a. घटोत्कचस्य स्वभावं विशदयत ।

अथवा 8m

b. भीमस्य शीलं वर्णयत ।

VII.a. सङ्कल्पबलरूपकस्य कथासारं लिखत ।

अथवा 8m

b. गान्धिमहाशयस्य सङ्कल्पबलं विशदयत ।

VIII.a. गुरुः शिष्यान् किं अनुशास्ति?

अथवा। 8m

b. श्रद्धात्रयविभागयोगस्य सारांशं लिखत ।

IX. चतुर्णां ससन्दर्भ वाक्यानि लिखत । 10m

1. द्विजोत्तमाः पूज्यतमाः पृथिव्याम्।
2. वनं निवासाभिमतं मनस्विनाम्।
3. निर्वेदप्रत्यर्थनी खलु प्रार्थना।
4. अतिराक्षसं खलु ते वचनम्।
5. मानवजन्म दुर्लभम्।
6. अहिंसामेव समाश्रुत्य हिंसां गन्धयितुं क्षमाः।
7. स्वाध्यायान्मा प्रमदः।
8. एष आदेशः, एष उपदेशः, एतदनुशासनम्।

X. द्वयोः अलङ्कारयोः लक्ष्यलक्षण समन्वयं कुरुत । 8m

1. अनन्वयः 2. दीपकम्

3. उपमा 4. दृष्टान्तः

XI. द्वयोः लघुविवरणं कुरुत । 8m

1. माघः 2. भारविः

3. कौटिल्यः 4. भरतमुनिः